

תשובה 1

- א. שם-עצם (ולכן לא תבנית ובפרט לא פסוק : שם-עצם לעולם אינו תבנית).
- ב. קשקוש : זה אינו שם-עצם, כי שם-עצם אינו מכיל קשרים לוגיים.
- זו גם אינה תבנית, כי מהגדרת תבנית, משני צדדיו של קשר לוגי דו-מקומי (כגון "חץ") צריכות להופיע **תבניות**, בעוד שכאן מופיעים משני צידי הקשר הלוגי שמות עצם.
- ג. תבנית שאינה אטומית, שהיא גם פסוק (המשתנה היחיד - קשור).
- ד. קשקוש : זה אינו שם-עצם כי שם-עצם אינו מכיל כמתים.
- זו גם אינה תבנית, כי מהגדרת תבנית, אחרי סימן כמת צריכה להופיע תבנית, וכאן מופיע אחרי הכמת השני שם-עצם במקום תבנית.
- ה. תבנית אטומית שאינה פסוק (יש משתנה חפשי).
- ו. תבנית לא אטומית, שהיא פסוק (אין הופעות חפשיות של משתנים).

תשובה 2

צונזר

תשובה 3

- א. $E(f(a,b), a)$
- ב. $\forall x E(f(a,x), a)$
- לכל קבוצה, החיתוך שלה עם הקבוצה הריקה שווה לקבוצה הריקה - **אמת**.
- לכל קבוצה, האיחוד שלה עם הקבוצה הריקה שווה לקבוצה הריקה - **שקר**.
- ג. $\forall x \forall y E(f(x,y), f(y,x))$
- חיתוך קבוצות הוא פעולה חילופית (קומוטטיבית) - **אמת**.
- איחוד קבוצות הוא פעולה חילופית - **אמת**.
- חיסור קבוצות הוא פעולה חילופית - **שקר**.

בכל הסעיפים יש כמובן עוד תשובות אפשריות.

תשובה 4

דוגמא אחת: נפרש את R כיחס "קטן מ-" בעולם N .
 בפירוש זה, הפסוק $\forall x \exists y R(x,y)$ אומר :

"לכל טבעי x יש טבעי y כך ש- x קטן מ- y ."
 במלים אחרות: "לכל מספר טבעי יש מספר טבעי גדול ממנו".
 זו טענה אמיתית על המספרים הטבעיים.

לעומת זאת, הפסוק $\exists y \forall x R(x, y)$ אומר באותו פירוש:
 יש טבעי y כך שלכל טבעי x , x קטן מ- y ."
 במלים אחרות: "יש מספר טבעי שגדול ממש מכל הטבעיים".
 זו טענה שקרית על המספרים הטבעיים.

דוגמא שניה, פשוטה יותר:

נפרש את R כיחס השוויון **בעולם כלשהו שיש בו יותר מאיבר אחד**.
 בפירוש זה, הפסוק $\forall x \exists y R(x, y)$ אומר:
 "לכל עצם בעולם, יש עצם ששווה לו".
 זו טענה נכונה, כי הוא עצמו שווה לעצמו.

לעומת זאת, באותה אינטרפרטציה, הפסוק $\exists y \forall x R(x, y)$ אומר:
 "יש בעולם עצם ששווה לכל העצמים בעולם".
 זה כמובן לא נכון בעולם שיש בו יותר מעצם אחד.

איתי הראבן